

Privremena verzija

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

13. studenoga 2019.(*)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Slobodno kretanje kapitala – Oporezivanje mirovinskih fondova – Različito postupanje prema rezidentnim i nerezidentnim mirovinskim fondovima – Propis države članice kojim se rezidentnim mirovinskim fondovima omogućuje da smanje svoju oporezivu dobit odbitkom pričuva namijenjenih isplati mirovina i da porez obračunatog na dividende odbiju od poreza na dobit – Usporedivost položaja – Opravdanje”

U predmetu C-641/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Finanzgericht München (Financijski sud u Münchenu, Njemačka), odlukom od 23. listopada 2017., koju je Sud zaprimio 17. studenoga 2017., u postupku

College Pension Plan of British Columbia

protiv

Finanzamt München Abteilung III,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: A. Arabadžiev (izvjestitelj), predsjednik drugog vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu predsjednika drugog vijeća, i T. von Danwitz, sudac,

nezavisni odvjetnik: P. Pikamäe,

tajnik: D. Dittert, načelnik odjela,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 20. ožujka 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za College Pension Plan of British Columbia, A. Knebel, i T. Bracksiek, *Rechtsanwälte*,
- za Finanzamt München Abteilung III, H. Messina, u svojstvu agenta,
- za njemačku vladu, u početku T. Henze i R. Kanitz, potom J. Möller i R. Kanitz, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, W. Roels i B.-R. Killmann, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 5. lipnja 2019.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 63. do 65. UFEU-a.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između College Pension Plan of British Columbia, imovinske mase koja ima pravni oblik *trusta* kanadskog prava (u daljnjem tekstu: CPP), i Finanzamt München Abteilung III (Porezna ispostava u Münchenu III, Njemačka) povodom oporezivanja dividendi koje je CPP primio u razdoblju od 2007. do 2010.

Pravni okvir

3 U razdoblju od 2007. do 2010. mirovinski fondovi i njihove aktivnosti bili su uređeni Versicherungsaufsichtsgesetzom (Zakon o nadzoru osiguravajućih tijela), u verziji objavljenoj 17. prosinca 1992. (BGBl. 1993. I, str. 2.).

4 U skladu s člankom 112. navedenog zakona, mirovinski fond je ustanova za kolektivno osiguranje s pravnom osobnošću koja putem kapitalizacije isplaćuje strukovne mirovine jednom poslodavcu ili više njih u korist njihovih zaposlenika. Mirovinski fond ne može osiguranjem jamčiti iznos tih primanja ili iznos budućih doprinosa koje treba platiti u svrhu tih primanja. On zaposlenicima priznaje vlastito pravo na primanja iz mirovinskih fondova te je mirovinu dužan isplaćivati u obliku doživotnog plaćanja.

Sustav oporezivanja mirovinskih fondova sa sjedištem na njemačkoj državnom području

5 U skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom 1. Körperschaftsteuergesetza (Zakon o porezu na dobit), u verziji koja se primjenjuje na činjenično stanje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: KStG), njemački mirovinski fond, kao društvo kapitala sa sjedištem u Njemačkoj, neograničeni je porezni obveznik poreza na dobit. Na temelju članka 7. stavka 1. KStG-a, u vezi s njegovim člankom 23. stavkom 1., porez na dobit iznosi 15 % oporezivog dohotka.

6 U prvoj rečenici članka 8. stavka 1. KStG-a predviđeno je da se oporezivi dohodak određuje u skladu s odredbama Einkommensteuergesetza (Zakon o porezu na dohodak), u verziji koja se primjenjuje na činjenično stanje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: EStG). Na temelju članka 8. stavka 2. KStG-a, u vezi s člankom 2. stavkom 1. točkom 2. EStG-a, svi dohoci mirovinskog fonda koji ima neograničenu poreznu obvezu smatraju se dohocima ostvarenima industrijskom ili komercijalnom djelatnosti. U skladu s člankom 2. stavkom 2. točkom 1. EStG-a, dohoci ostvareni industrijskom ili komercijalnom djelatnosti jesu dobit ostvarena tijekom razmatranog poreznog razdoblja.

7 Prvom rečenicom članka 4. stavka 1. EStG-a predviđa se da je dobit jednaka razlici između imovine poduzeća na kraju poslovne godine i imovine poduzeća na kraju prethodne poslovne godine, uvećanoj za vrijednost isplata i umanjenoj za vrijednost unosa kapitala. Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da se ta usporedba između imovina poduzeća izvršava na temelju porezne bilance koja proizlazi iz računovodstvene bilance.

8 Navedeni sud također iznosi da se dohoci mirovinskog fonda sastoje od doprinosa koje uplaćuju osiguranici i dobiti od ulaganja kapitala.

9 Primljeni doprinosi koji su najprije iskazani u stupcu „imovina” računovodstvene bilance povećanjem imovine potom se pretvaraju u ulaganja i stoga čine dio kapitala mirovinskog fonda. Uz bok kapitalu, u stupcu „obveze” prikazane su matematičke pričuve. Matematičke pričuve su poseban oblik pričuva za nepredviđene dugove kojima se anticipiraju strukovne mirovine koje će mirovinski fond morati isplaćivati u budućnosti.

10 Iako kapital omogućava stjecanje dobiti putem ulaganja, primjerice u obliku dividendi, povrat

ra?unovodstvenih ulaganja izravno se raspore?uje u kreditiranje razli?itih ugovora mirovinskog fonda u godini njihova nastanka, u mjeri u kojoj ta dobit odgovara tehni?koj kamatnoj stopi uzetoj u obzir pri izra?unu doprinosa.

11 Kad mirovinski fond ostvari, ulaganjem skupa za pokri?e, dobit koja je ve?a od tehni?ke kamatne stope (ta se dobit naziva „višak”), radi se o povratu nera?unovodstvenog ulaganja. Najmanje 90 % te dobiti raspore?uje se u korist svakog ugovorâ mirovinskog fonda te pove?avaju primanja iz strukovnog mirovinskog osiguranja u okviru onog što se naziva sudjelovanje u višku. Samo preostali dio viška dovodi do pove?anja dobiti mirovinskog fonda te nije sadržan u primanjima koja mirovinski fond ispla?uje zaposlenicima.

12 Posljedi?no tomu, povrat ra?unovodstvenih ulaganja ne dovodi samo do pove?anja imovine mirovinskih fondova, ve? i vrijednosti matemati?kih pri?uva u stupcu „obveze”. Ocjena stupca „obveze” u tom je pogledu u skladu s ocjenom stupca „imovina”, tako da se dobit ostvarena primitkom dividendi u potpunosti neutralizira.

13 Povrat nera?unovodstvenih ulaganja ne utje?e na dobit u mjeri u kojoj se raspore?uje u kreditiranje razli?itih ugovora mirovinskog fonda te se iskazuje kao odgovaraju?e pove?anje u stavci obveza.

14 Kad je rije? o poreznoj bilanci, zadržavanje dobiti ste?ene ulaganjem iskazuje se tako kao pove?anje imovine upisane u poreznu bilancu. Nadalje, pove?anje matemati?kih pri?uva i drugih stavki obveza dovodi do odgovaraju?eg pove?anja obveza mirovinskih fondova, tako da se imovina poduze?a u smislu ?lanka 5. stavka 1. prve re?enice i ?lanka 5. stavka 1. EStG-a, koji su porezno relevantni, ne pove?ava. Samo u slu?aju u kojem se povrat nera?unovodstvenih ulaganja ne smije rasporediti u kreditiranje razli?itih ugovora mirovinskog fonda, taj povrat se prikazuje kao dobit mirovinskog fonda koji se tako?er mora uzeti u obzir u porezne svrhe.

15 Dividende koje primaju rezidentni mirovinski fondovi podliježu porezu na dohodak od kapitala, koji se u skladu s odredbama ?lanka 43. stavka 1. prve re?enice to?ke 1. i ?lanka 43. stavka 4. EStG-a, u vezi s ?lankom 20. stavkom 1. to?kom 1. i ?lankom 20. stavkom 8. EStG-a, obra?unava po odbitku te iznosi 25 % bruto dividendi, u skladu s ?lankom 43.a stavkom 1. prvom re?enicom to?kom 1. EStG-a.

16 Na temelju odredbi ?lanka 31. KStG-a, u vezi s ?lankom 36. stavkom 2. to?kom 2. EStG-a, porez na dohodak od kapitala koji je odbijen od dividendi ispla?enih mirovinskom fondu u cijelosti se odbija od dugovanog poreza na dobit na temelju razreza poreza.

17 Kada porez na dohodak po odbitku od kapitala premaši utvr?eni porez na dobit, višak se vra?a mirovinskom fondu, kao što to predvi?a ?lanak 36. stavak 4. druga re?enica EStG-a.

Sustav oporezivanja nerezidentnih mirovinskih fondova

18 Na temelju ?lanka 2. to?ke 1. KStG-a, strani mirovinski fond, koji nema upravu ili sjedište u Njema?koj, ima ograni?enu poreznu obvezu pla?anja poreza na dobit za dohotke ostvarene na državnom podru?ju. U skladu s odredbama ?lanka 8. stavka 1. KStG-a, ?lanka 49. stavka 1. to?ke 5.a, u vezi s ?lankom 20. stavkom 1. to?kom 1. EStG-a, dividende koje on prima su dohodak od kapitala koji podliježe ograni?enoj poreznoj obvezi.

19 U slučaju mirovinskog fonda s ograničenom poreznom obvezom, porez se naplaćuje po odbitku i dužnik dividendi mora odbiti porez na dohodak od kapitala koji, na temelju odredbi §lanka 43. stavka 1. točke 1. i §lanka 43.a stavka 1. točke 1. EStG-a, u načelu iznosi 25 % bruto dividendi.

20 Na temelju §lanka 44.a stavka 9. EStG-a, 2/5 odbijenog i plaćenog poreza na dohodak od kapitala vraćaju se društvima koja imaju ograničenu poreznu obvezu u smislu §lanka 2. točke 1. KStG-a, tako da stvarno porezno opterećenje porezom na dohodak od kapitala iznosi 15 %. U brojnim konvencijama o oporezivanju je oporezivanje dividendi također ograničeno na 15 %. Povrat razlike između poreza na dohodak od kapitala po odbitku i porezne stope od 15 % izvršava se naknadno, na zahtjev, od strane Bundeszentralamta für Steuern (Savezni središnji ured za poreze, Njemačka), u skladu s odredbama §lanka 50.d EStG-a.

21 Za nerezidentne mirovinske fondove porez na dohodak od kapitala od 15 % konačan je na temelju §lanka 32. stavka 1. točke 2. KStG-a, koji glasi kako slijedi:

„Porez na dobit plaćen po odbitku konačan je:

[...]

2. Kad je primatelj dobiti porezni obveznik s ograničenom poreznom obvezom te dohodak ne potječe od industrijske, trgovačke, poljoprivredne (ili) šumarske djelatnosti koja se obavlja na nacionalnom području.”

22 Sud koji je uputio zahtjev također pojašnjava da je na temelju navedenog §lanka 32. stavka 1. točke 2. isključen postupak razreza poreza koji sadržava mogućnost da nerezidentni mirovinski fondovi odbiju porez na dohodak od kapitala od dugovanog poreza, tako da ne mogu odbiti ni eventualne poslovne izdatke od osnovice njihova oporeziva dohotka.

Porezni sporazum između Njemačke i Kanade

23 Sporazum između Savezne Republike Njemačke i Kanade radi izbjegavanja dvostrukog oporezivanja u području poreza na dohodak i nekih drugih poreza, sprežavanja utaje poreza i pružanja pomoći u pogledu poreznih pitanja sklopljen je u Berlinu 19. travnja 2001. (BGBl. 2002. II, str. 670.; u daljnjem tekstu: Porezni sporazum između Kanade i Njemačke). U svojem §lanku 10. stavku 1. on predviđa da se dividende mogu oporezivati u državi sjedišta njihova primatelja. Ipak, §lanak 10. stavak 2. točka (b) tog sporazuma također dopušta državi iz koje potječu dividende da odbije 15 % njihova bruto iznosa.

24 Na temelju §lanka 23. stavka 1. točke (a) tog sporazuma, Kanada, kao država sjedišta, sprežava dvostruko oporezivanje dividendi mehanizmom odbitka.

Glavni postupak i prethodna pitanja

25 Predmet poslovanja CPP-a je osigurati isplate mirovina bivšim dužnosnicima u pokrajini Britanska Kolumbija (Kanada). Stoga u svojim bilancama oblikuje tehnike priuče koje odgovaraju obvezama mirovinskog osiguranja. CPP je u Kanadi u potpunosti oslobođen poreza na dobit.

26 CPP je u razdoblju od 2007. do 2010. posredstvom društva za upravljanje portfeljima neizravno držao dionice različitih njemačkih dioničkih društava, pri čemu nije imao više od 1 % kapitala tih društava. Dividende primljene na temelju tih dionica bile su podvrgnute njemačkom porezu na dohodak od kapitala po stopi od 15 %, kao što predviđa §lanak 10. stavak 2. točka (b)

poreznog sporazuma između Njemačke i Kanade.

27 Dana 23. prosinca 2011. CPP je od tuženika u glavnom postupku zatražio oslobođenje od poreza na dohodak od kapitala i povrat poreza koji je po toj osnovi platio u iznosu od 156 280, 10 eura, uvećanom za kamate. Njegov je zahtjev odbijen, kao i pritužba koju je potom podnio. Stoga je CCP pred sudom koji je uputio zahtjev podnio tužbu.

28 Sud koji je uputio zahtjev izlaže da u prilog svojoj tužbi CPP navodi da je kao nerezidentni mirovinski fond bio izložen nepovoljnijem postupanju od onog kojem su podvrgnuti rezidentni mirovinski fondovi. Naveo je da su potonji mogli primiti dividende te su pritom bili oslobođeni poreza jer su imali mogućnost, u okviru postupka razreza poreza, odbiti od poreza na dobit porez na dohodak od kapitala koji je odbijen ili primiti povrat gotovo iznosa tog poreza. Nadalje, kad je riječ o tim fondovima, sredstva raspoređena u prihode za mirovinske obveze smatraju se poslovnim izdacima, što omogućuje smanjenje iznosa poreza na dobit prilikom njegova razreza. Međutim, nerezidentni mirovinski fondovi ne mogu izvršiti takve odbitke ili primiti takve povrate s obzirom na to da je za takve mirovinske fondove porez na dobit plaćen po odbitku konačan, u skladu s člankom 32. stavkom 1. točkom 2. KStG-a te u pogledu njih čini konačno porezno opterećenje.

29 Tuženik u glavnom postupku pak, kao prvo, smatra da iako njemački mirovinski fondovi mogu od dugovanog poreza na dobit odbiti porez na dohodak od kapitala koji je plaćen, to ne znači potpuno oslobođenje jer su primljene dividende podvrgnute porezu na dobit, po stopi od 15 % oporezivog dohotka. Nadalje, ne može se utvrditi da nerezidentni mirovinski fond podliježe nepovoljnijem postupanju od rezidentnog mirovinskog fonda zbog činjenice da ih nacionalni propis lišava mogućnosti da odbiju poslovne izdatke s obzirom na to da se zbog nepostojanja izravne veze takvih prihoda za mirovinske obveze s djelatnošću na temelju koje nastaje predmetni dohodak ti fondovi ne nalaze u položaju usporedivom s rezidentnim mirovinskim fondovima. Osim toga, eventualno ograničenje u svakom slučaju je opravdano razlozima učinkovitosti poreznog nadzora. Naposljetku, ograničenje je zakonito na temelju članka 64. stavka 1. UFEU-a jer je konačna narav, predviđena člankom 32. stavkom 1. točkom 2. KStG-a, već bila uspostavljena člankom 50. stavkom 2. KStG-a iz 1977. te su raspodijeljeni dohoci podrazumijevali da mirovinski fondovi pružaju financijske usluge svojim ulagačima.

30 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je između stranaka u glavnom postupku nesporno da se CPP može, u skladu s njemačkim pravom, smatrati mirovinskim fondom. On se pita uspostavlja li se nacionalnim propisom razlika u postupanju prema tim fondovima, protivno člancima 63. i 65. UFEU-a, jer su na temelju tog propisa nerezidentni mirovinski fondovi s ograničenom poreznom obvezom lišeni mogućnosti odbijanja od poreza na dobit, kojeg su obveznici ti fondovi, poreza na dohodak od kapitala ili primanja povrata poreza na dohodak od kapitala, dok rezidentni mirovinski fondovi imaju takvu mogućnost te za njih primitak dividendi ne dovodi do povećanja dugovanog poreza na dobit ili dovodi samo do njegova umjerenog povećanja, s obzirom na to da oni od oporezive dobiti mogu odbiti sredstva raspoređena u prihode za mirovinske obveze.

31 Kad je riječ o mogućnosti odbitka od oporezive dobiti sredstava raspoređenih u prihode za mirovinske obveze, u njemačkom pravu doista ne postoji pravilo slično onome u glavnom postupku koji je doveo do presude od 8. studenoga 2012., Komisija/Finska (C-342/10, EU:C:2012:688), koje izričito propisuje da se sredstva raspoređena u matematičke i slične tehnike prihoda mogu odbiti od oporezive dobiti kao porezno priznati izdaci. Ipak, prema njemačkom zakonodavstvu, samo neto povećanje imovine oporezivog društva oporezivati se u poreznom razdoblju. Kad se mirovinskom fondu isplate dividende, imovina mirovinskog fonda povećava se samo ako i u mjeri u kojoj se povrat neračunovodstvenog ulaganja ne raspoređuje u kreditiranje različitih ugovora mirovinskog fonda. Kad isplaćene dividende povećaju matematičke

pri?uve i/ili druge stavke obveza, dobit mirovinskog fonda ostaje neizmijenjena, tako da ne postoji oporezivo pove?anje imovine. Posljedi?no tomu, pri?uva za mirovinske obveze, koja smanjuje oporezivu dobit, izravna je posljedica primanja dividendi, tako da sud koji je uputio zahtjev smatra da se rezidentni i nerezidentni mirovinski fondovi nalaze u usporedivom polo?aju sa stajališta tretiranja sredstava raspore?enih u matemati?ke i analogne tehni?ke pri?uve kao poslovnih izdataka.

32 Sud koji je uputio zahtjev ipak se pita mo?e li se u predmetnom slu?aju pozivati na ?lanak 64. stavak 1. UFEU-a.

33 On na prvom mjestu navodi da su odredbe ?lanka 32. stavka 1. to?ke 2. KStG-a, kojima se predvi?a kona?nost poreznog odbitka koji je doveo do razli?itog postupanja prema rezidentnim i nerezidentnim mirovinskim fondovima, istovjetne onima ?lanka 50. stavka 1. to?ke 2. KStG-a iz 1991. te su stoga ve? postojale 31. prosinca 1993. ?injenica da je za porezne obveznike koji imaju neograni?enu poreznu obvezu dana 31. prosinca 1993. postojalo pravo odbitka od poreza na dobit poreza na dohodak od kapitala i da je sustav potom vi?e puta izmijenjen nije ni u ?emu izmijenila pravila kojima se ure?uje porezni tretman dividendi ispla?enih dru?tvima s ograni?enom poreznom obvezom.

34 Kao drugo, irelevantno je ?to je va?e?a stopa od 25 % poreza na dohodak od kapitala, koja je ve? postojala 31. prosinca 1993. na temelju odredbi ?lanka 43. stavka 1. to?ke 1. i ?lanka 43.a stavka 1. to?ke 1. EStG-a, bila smanjena na 20 % 1. sije?nja 2001., kako bi potom opet bila povi?ena na 25 % 1. sije?nja 2009., s obzirom na to da to na?elo na kojem po?iva norma o odbitku poreza na dohodak od kapitala nije bilo izmijenjeno i da, za dru?stva koja imaju ograni?enu poreznu obvezu, stvarno optere?enje na temelju poreza na dohodak od kapitala iznosi samo 15 %.

35 Kao tre?e, sud koji je uputio zahtjev pita se postoji li uzro?na veza, u smislu presude od 21. svibnja 2015., Wagner-Raith (C-560/13, EU:C:2015:347), izme?u dividendi povezanih s udjelom nerezidentnog mirovinskog fonda u njema?kom dru?tvu kapitala i financijske usluge koju taj mirovinski fond pru?a svojim osiguranicima. On iznosi da dio pravne znanosti smatra da priljevi kapitala u mirovinski fond sami za sebe nisu dovoljno usko povezani s pru?anjem financijskih usluga od strane istog mirovinskog fonda u korist osiguranika. Ipak, taj sud isti?e da zbog posebne naravi djelatnosti mirovinskih fondova povrat ulaganja mirovinskog fonda istodobno uglavnom pove?ava obveze mirovinskog fonda u podru?ju isplate mirovina, tako da oporezivanje ispla?enih dividendi izravno utje?e na potra?ivanja osiguranika od mirovinskih fondova.

36 U tim je okolnostima Finanzgericht M?nchen (Financijski sud u M?nchenu, Njema?ka) odlu?io prekinuti postupak i uputiti Sudu sljede?a prethodna pitanja:

„1. Protivi li se slobodnom kretanju kapitala u skladu s ?lankom 63. stavkom 1. UFEU-a, u vezi s ?lankom 65. UFEU-a, zakonodavstvo dr?zave ?lanice na temelju kojeg nerezidentna institucija za strukovno mirovinsko osiguranje, koja je u pogledu svoje osnovne strukture usporediva s njema?kim mirovinskim fondom, ne ostvaruje nikakvo oslobo?enje od poreza na dohodak od kapitala za primljene dividende, dok odgovaraju?e isplate dividendi rezidentnim mirovinskim fondovima ne dovode ili dovode samo do relativno malog pove?anja obveze poreza na dobit jer u postupku razreza poreza imaju mogu?nost smanjiti oporezivu dobit odbijanjem iznosa pri?uva za mirovinske obveze i poni?iti pla?eni porez na dohodak od kapitala odbitkom ili povratom ako je iznos poreza na dobit koji je potrebno platiti ni?i od iznosa koji se odbija?

2. U slu?aju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, je li ograni?enje slobodnog kretanja kapitala koje proizlazi iz ?lanka 32. stavka 1. to?ke 2. [KStG-a], u skladu s ?lankom 63. UFEU-a, u vezi s ?lankom 64. stavkom 1. UFEU-a, prema tre?im zemljama dopu?teno jer je povezano s pru?anjem

financijskih usluga?”

O zahtjevu za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka

37 Nakon iznošenja mišljenja nezavisnog odvjetnika njemačka vlada je dopisom podnesenim tajništvu Suda 2. srpnja 2019. zatražila da se odredi ponovno otvaranje usmenog dijela postupka, u skladu s člankom 83. Poslovnika Suda.

38 U prilog svojem zahtjevu njemačka vlada u biti navodi da se mišljenje nezavisnog odvjetnika temelji na pogrešnim činjenicama utvrđenjima u vezi s njemačkim pravom. Dividende isplaćene rezidentnim mirovinskim fondovima podliježu porezu na dobit po stopi od 15 % koja se primjenjuje na bruto dividende. Porez na dohodak od kapitala, koji je odbijen te iznosi 25 % bruto dividende, odbija se od tako utvrđenog poreza na dobit, tako da se porezni odbitak vraća po stopi od 10 % bruto dividende. U načelu porezno opterećenje zadržava se na 15 % bruto dividende. Nadalje, njemačka vlada iznosi dodatna pojašnjenja o očitovanjima koja je iznijela na raspravi. Potvrđuje da osporava izraz koji je na toj raspravi predstavila Komisija.

39 U tom pogledu valja podsjetiti da, na temelju članka 252. drugog stavka UFEU-a, nezavisni odvjetnik, djelujući posve nepristrano i neovisno, javno iznosi obrazložena mišljenja o predmetima u kojima se u skladu sa Statutom Suda Europske unije zahtijeva njegovo sudjelovanje. Sud nije vezan ni mišljenjem ni obrazloženjem nezavisnog odvjetnika (presuda od 22. lipnja 2017., *Federatie Nederlandse Vakvereniging i dr.*, C-126/16, EU:C:2017:489, t. 31. i navedena sudska praksa).

40 U tom kontekstu valja podsjetiti na to da Statut Suda Europske unije i Poslovnik ne predviđaju mogućnost za stranke ili zainteresirane osobe iz članka 23. Statuta Suda Europske unije da podnesu očitovanja na mišljenje nezavisnog odvjetnika (presuda od 25. listopada 2017., *Polbud - Wykonawstwo*, C-106/16, EU:C:2017:804, t. 23. i navedena sudska praksa). Neslaganje jedne od stranaka ili takve zainteresirane osobe s mišljenjem nezavisnog odvjetnika, bez obzira na pitanja koja je ondje razmatrao, ne može stoga samo za sebe biti opravdan razlog za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka (presude od 25. listopada 2017., *Polbud - Wykonawstwo*, C-106/16, EU:C:2017:804, t. 24., i od 29. studenoga 2017., *King*, C-214/16, EU:C:2017:914, t. 27. i navedena sudska praksa).

41 Iz toga slijedi da se ne može prihvatiti zahtjev njemačke vlade za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka jer se njime traži da joj se omogući odgovaranje na navode koje je u svojem mišljenju iznio nezavisni odvjetnik.

42 Doduše, na temelju članka 83. Poslovnika, Sud može u svakom trenutku, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odrediti ponovno otvaranje usmenog dijela postupka, osobito ako smatra da stvar nije dovoljno razjašnjena ili ako stranka po zatvaranju tog dijela postupka iznese novu činjenicu koja je takve prirode da ima odlučujući utjecaj na odluku Suda ili pak ako je u predmetu potrebno odlučiti na temelju argumenta o kojem se nije raspravljalo među strankama ili zainteresiranim osobama iz članka 23. Statuta Suda Europske unije.

43 U tom kontekstu valja podsjetiti da je u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, kad je riječ o tumačenju odredaba nacionalnog prava, Sud načelno dužan osloniti se na pravne ocjene koje proizlaze iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje te nije nadležan za tumačenje unutarnjeg prava države članice (vidjeti osobito presude od 17. ožujka 2011., *Naftiliaki Etaireia Thasou i Amaltheia I Naftiki Etaireia*, C-128/10 i C-129/10, EU:C:2011:163, t. 40. i od 16. veljače 2017., *Agro Foreign Trade & Agency*, C-507/15, EU:C:2017:129, t. 23.).

44 Međutim, odluka kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku sadržava potrebne

informacije u vezi s odredbama njemačkog prava i osobito poreznim stopama koje se na temelju tih odredbi primjenjuju, a na temelju kojih je Sud dužan donijeti odluku.

45 Posljedično tomu, saslušavši nezavisnog odvjetnika, Sud zaključuje da raspolaže svim elementima potrebnima za pružanje odgovora na pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev te da su pred njime raspravljani argumenti na temelju kojih može donijeti odluku, osobito o pitanju koje se odnosi na porezno opterećenje dividendi isplaćenih rezidentnim mirovinskim fondovima. Nadalje, njemačka vlada je na raspravi bila u mogućnosti odgovoriti na svaki argument koji je tamo iznesen i pružiti sva pojašnjenja koja su joj se u tom pogledu činila potrebnim.

46 S obzirom na prethodna razmatranja, nema potrebe za određivanjem ponovnog otvaranja usmenog dijela postupka.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

47 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 63. i 65. UFEU-a tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis, poput onog u glavnom postupku, na temelju kojeg su dividende koje isplaćuje rezidentno društvo rezidentnom mirovinskom fondu, s jedne strane, podvrgnute porezu po odbitku koji se može u potpunosti odbiti od poreza na dobit koji duguje taj mirovinski fond i dovesti do povrata kad porez po odbitku premaši porez na dobit koji duguje taj fond i, s druge strane, ne dovode do povećanja dobiti oporezive porezom na dobit ili dovode samo do njezina umjerenog povećanja zbog mogućnosti odbijanja od navedene dobiti iznosa pričuva za mirovinske obveze, dok dividende isplaćene nerezidentnom mirovinskom fondu podliježu porezu po odbitku koji za takav fond čini konačni porez.

Postojanje opravdanja ograničenja u smislu članka 63. UFEU-a

48 Iz sudske prakse Suda proizlazi da mjere zabranjene člankom 63. stavkom 1. UFEU-a, kao ograničenja kretanja kapitala, uključuju one koje su takve prirode da odvrću nerezidente od ulaganja u državi članici ili da odvrću rezidente navedene države članice da to čine u drugim državama (vidjeti osobito presude od 10. travnja 2014., *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, t. 39. i od 22. studenoga 2018., *Sofina i dr.*, C-575/17, EU:C:2018:943, t. 23. i navedenu sudsku praksu).

49 Konkretnije, nepovoljno postupanje prema dividendama uplaćenima nerezidentnim mirovinskim fondovima u jednoj državi članici, u odnosu na postupanje rezervirano za dividende rezidentnih mirovinskih fondova može odvratiti društva sa sjedištem u državi članici različitoj od navedene države članice od ulaganja u tu državu članicu i, slijedom navedenog, predstavlja ograničenje slobodnog kretanja kapitala na čelno zabranjeno člankom 63. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presude od 8. studenoga 2012., *Komisija/Finska*, C-342/10, EU:C:2012:688, t. 33., od 22. studenoga 2012., *Komisija/Njemačka*, C-600/10, neobjavljena, EU:C:2012:737, t. 15., i od 2. lipnja 2016., *Pensioenfonds Metaal en Techniek*, C-252/14, EU:C:2016:402, t. 28.).

50 Primjena težeg poreznog opterećenja na dividende isplaćene nerezidentnim mirovinskim fondovima od opterećenja koje u odnosu na iste dividende podnose rezidentni mirovinski fondovi čini takvo nepovoljno postupanje (vidjeti u tom smislu presudu od 17. rujna 2015., *Miljoen i dr.*, C-10/14, C-14/14 i C-17/14, EU:C:2015:608, t. 48.). Isto vrijedi za potpuno ili djelomično oslobođenje dividendi isplaćenih rezidentnom mirovinskom fondu, dok dividende isplaćene nerezidentnom mirovinskom fondu podliježu konačnom porezu po odbitku (vidjeti u tom smislu presudu od 8. studenoga 2012., *Komisija/Finska*, C-342/10, EU:C:2012:688, t. 32. i 33.).

51 Na temelju odnosnog zakonodavstva u glavnom postupku, kako proizlazi iz odluke kojom se upućuje zahtjev, mirovinski fondovi podliježu, kada se radi o dividendama koje im se isplaćuju, dvama različitim sustavima oporezivanja čija primjena ovisi o tome jesu li ili nisu u statusu rezidenta na državnom području države članice društva koje isplaćuje dividende.

52 Naime, s jedne strane, kako dividende koje se isplaćuju rezidentnim mirovinskim fondovima tako i one koje se isplaćuju nerezidentnim mirovinskim fondovima podliježu porezu na dohodak od kapitala po odbitku.

53 Ipak, s druge strane, kad je riječ o nerezidentnim mirovinskim fondovima, taj porez naplaćuje se konačno po stopi koja, kao što proizlazi iz spisa kojim raspolaže Sud, u predmetu u glavnom postupku iznosi 15 % bruto dividendi, kao što to predviđa članak 19. stavak 2. točka (b) Poreznog sporazuma između Njemačke i Kanade.

54 Nasuprot tomu, kad je riječ o rezidentnim mirovinskim fondovima, porez na dohodak od kapitala naplaćuje se po odbitku po stopi, prema navodima suda koji je uputio zahtjev, od 25 % bruto dividendi. On se također može u potpunosti odbiti od poreza na dobit čija je stopa, prema navodima suda koji je uputio zahtjev, 15 % oporezivog dohotka i biti vraćen kad porez po odbitku premaši porez na dobit koji fond duguje.

55 Nadalje, prema navodima koji se nalaze u odluci kojom se upućuje zahtjev, primanje dividendi dovodi do vrlo malog povećanja oporezive dobiti rezidentnih fondova za izračun poreza na dobit, odnosno, u određenim slučajevima, uopće ne dovodi do povećanja navedene dobiti. Naime, kao što je naveo sud koji je uputio zahtjev, primanje dividendi rezultira odgovarajućim povećanjem tehničkih pričuva, a oporeziva dobit rezidentnog mirovinskog fonda povećava se samo pod pretpostavkom da se povrat neraznovodstvenih ulaganja ne raspoređuje u kreditiranje različitih ugovora navedenog fonda. Međutim, kao što je pojašnjeno u točki 11. ove presude, povrat neraznovodstvenih ulaganja mora se rasporediti u kreditiranje svakog ugovora rezidentnog mirovinskog fonda u visini od najmanje 90 %.

56 Iz toga slijedi da zbog tog odbitka iznosa pričuva, koje odgovaraju primljenim dividendama, od oporezive dobiti za izračun poreza na dobit dividende koje primaju rezidentni mirovinski fondovi ne povećavaju navedeni oporezivi iznos ili ga povećavaju vrlo umjereno.

57 Posljedično tomu, čak i kad je porez po odbitku koji je prvotno bio naplaćen na dividende isplaćene rezidentnim mirovinskim fondovima na temelju poreza na dohodak od kapitala veći od onog koji je naplaćen na dividende isplaćene nerezidentnim mirovinskim fondovima, primjena mehanizma odbitka, predviđenog njemačkim propisom iz glavnog postupka, poreza na dohodak od kapitala u porez na dobit koji duguje rezidentni mirovinski fond, kao i povrat tog poreza, u slučaju u kojem je dugovani porez na dobit manji od poreza na dohodak od kapitala po odbitku, zajedno s pravilima izračuna oporezivog iznosa mirovinskog fonda, dovodi do toga da dividende isplaćene rezidentnim mirovinskim fondovima budu konačno u cijelosti ili djelomično oslobođene poreza.

58 Iz toga proizlazi da dividende isplaćene nerezidentnim mirovinskim fondovima podliježu nepovoljnijem postupanju od onog koje se primjenjuje na dividende isplaćene rezidentnim mirovinskim fondovima s obzirom na to da prvo spomenute podliježu konačnom porezu od 15 %, dok su potonje u cijelosti ili djelomično oslobođene od poreza.

59 Protivno onome što navodi tuženik u glavnom postupku, takvo nepovoljnije postupanje ne proizlazi ni iz usporednog izvršavanja poreznih ovlasti dviju odnosnih država ni iz razlika između propisa različitih država. Naime, samo izvršavanje porezne ovlasti od strane Savezne Republike

Njemačke dovodi, neovisno o bilo kakvoj primjeni poreznog propisa druge države, s jedne strane, do potpunog ili djelomičnog oslobođenja dividendi isplaćenih rezidentnim mirovinskim fondovima i, s druge strane, oporezivanja dividendi isplaćenih nerezidentnim mirovinskim društvima.

60 Posljedično tomu, različito postupanje, kako proizlazi iz njemačkog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku, s dividendama isplaćenim nerezidentnim mirovinskim fondovima i onim isplaćenim rezidentnim mirovinskim fondovima, kako proizlazi iz njemačkog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku, može odvratiti mirovinske fondove sa sjedištem u državi različitoj od te države članice od ulaganja u tu državu članicu i stoga čini ograničenje slobodnog kretanja kapitala koje je na temeljno zabranjeno člankom 63. UFEU-a.

61 Valja ipak razmotriti može li se to ograničenje opravdati s obzirom na odredbe UFEU-a.

Postojanje opravdanja

62 Sukladno članku 65. stavku 1. točki (a) UFEU-a, odredbe članka 63. UFEU-a ne dovode u pitanje pravo država članica da primjenjuju odgovarajuće odredbe svojeg poreznog prava kojima se razlikuju porezni obveznici koji nisu u istom položaju u pogledu mjesta boravišta ili mjesta ulaganja njihova kapitala.

63 Ta se odredba, s obzirom na to da predstavlja iznimku od temeljnog načela slobodnog kretanja kapitala, mora usko tumačiti. Prema tome, ne može se tumačiti na način da je svako porezno zakonodavstvo koje razlikuje porezne obveznike prema mjestu boravišta ili državi članici u kojoj ulažu svoj kapital automatski u skladu s UFEU-om. Naime, iznimka iz članka 65. stavka 1. točke (a) UFEU-a sama je ograničena člankom 65. stavkom 3. UFEU-a, prema kojem nacionalne odredbe iz stavka 1. tog članka „ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja slobodnog kretanja kapitala i platnog prometa kako je utvrđeno u članku 63. [UFEU-a]” (presuda od 10. travnja 2014., *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, t. 55. i 56. i navedena sudska praksa).

64 Stoga valja razlikovati nejednako postupanje dopušteno člankom 65. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a i diskriminaciju zabranjenu člankom 65. stavkom 3. UFEU-a. Međutim, iz sudske prakse Suda u tom pogledu proizlazi da se nacionalni porezni propis može smatrati usklađenim s odredbama Ugovora o slobodnom kretanju kapitala ako se razlika u postupanju odnosi na situacije koje nisu objektivno usporedive ili ako je ta razlika u postupanju opravdana na temelju važnog razloga u općem interesu (presuda od 10. svibnja 2012., *Santander Asset Management SGIIC* i dr., C-338/11 do C-347/11, EU:C:2012:286, t. 23. i navedena sudska praksa).

65 Iz sudske prakse Suda proizlazi da usporedivost situacije s prekograničnim elementom i unutarnje situacije treba ispitivati vodeći računa o svrsi predmetnih nacionalnih odredaba te o njihovu cilju i sadržaju (vidjeti osobito presudu od 2. lipnja 2016., *Pensioenfonds Metaal en Techniek*, C-252/14, EU:C:2016:402, t. 48. i navedenu sudsku praksu).

66 Nadalje, u skladu sa sudskom praksom Suda, od trenutka kad država, jednostrano ili ugovorom, podvrgne porezu na dohodak ne samo porezne obveznike rezidente nego i porezne obveznike nerezidente za dividende koje primaju od društva rezidenta, položaj tih poreznih obveznika nerezidenata približava se onomu poreznih obveznika rezidenata (presude od 20. listopada 2011., *Komisija/Njemačka*, C-284/09, EU:C:2011:670, t. 56. i od 17. rujna 2015., *Miljoen* i dr., C-10/14, C-14/14 i C-17/14, EU:C:2015:608, t. 67. i navedena sudska praksa).

67 Tuženik u glavnom postupku i njemačka vlada me?utim navode da se rezidentni i nerezidentni mirovinski fondovi ne nalaze u objektivno usporedivim položajima u odnosu na propis iz glavnog postupka.

68 S jedne strane, poput situacije o kojoj je rije? u glavnom postupku koja je dovela do presude od 22. prosinca 2008., Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:762), razli?ito postupanje proizlazi iz primjene razli?itih tehnika oporezivanja na rezidente i nerezidente.

69 S druge strane, opravdano je primijeniti razli?ito postupanje prema rezidentnim i nerezidentnim mirovinskim fondovima u mjeri u kojoj ne postoji izravna veza izme?u primanja dividendi u Njemačkoj i izdataka koji ?ine sredstva raspore?ena u matemati?ke i druge tehni?ke pri?uve, kako zahtijeva sudska praksa Suda u vezi s usporedivoš?u položaja rezidenata i nerezidenata kad je rije? o izdacima izravno povezanim s djelatnoš?u na temelju koje je nastao oporeziv dohodak u državi ?lanici (vidjeti osobito presude od 31. ožujka 2011., Schröder, C-450/09, EU:C:2011:198, t. 40. i navedena sudska praksa, i od 24. velja?e 2015., Grünwald, C-559/13, EU:C:2015:109, t. 29.).

70 Kad je rije?, kao prvo, o argumentu prema kojem razlika u tretmanu proizlazi iz primjene razli?itih tehnika oporezivanja na rezidente i nerezidente, valja navesti da iako je Sud u to?ki 41. presude od 22. prosinca 2008., Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:762), presudio da se razlika u postupanju koja se sastoji od primjene razli?itih tehnika oporezivanja ovisno o mjestu boravišta poreznog obveznika odnosi na situacije koje nisu objektivno usporedive, on je ipak u to?kama 43., 44. i 49. te presude pojasnio da je dohodak o kojem je rije? u predmetu koji je doveo do navedene presude bio u svakom slu?aju oporezivan bez obzira na to je li ga primio porezni obveznik rezident ili nerezident i da, štoviše, razlika u tehnikama oporezivanja nužno ne dovodi do prednosti za primatelje rezidente.

71 Me?utim, kao što proizlazi iz to?aka 57. i 58. ove presude, primjena njemačkog propisa o kojem je rije? u glavnom postupku dovodi do toga da su dividende koje se ispla?uju rezidentnim mirovinskim fondovima u kona?nici potpuno ili djelomi?no oslobo?ene poreza, dok su dividende ispla?ene nerezidentnim mirovinskim fondovima podvrgnute kona?nom porezu od 15 %.

72 Stoga se nacionalni propis u glavnom postupku ne ograni?ava na propisivanje razli?itih pravila o ubiranju poreza ovisno o mjestu boravišta primatelja dividendi koje potje?u iz države tog propisa. On tako?er može dovesti do potpunog ili djelomi?nog oslobo?enja od poreza dividendi ispla?enih rezidentnim mirovinskim fondovima i tako potonjima osigurati prednost.

73 Posljedi?no tomu, razlika u postupanju u glavnom postupku ne može se opravdati razlikom u položaju rezidentnih i nerezidentnih mirovinskih fondova s obzirom na primjenu razli?itih tehnika oporezivanja.

74 Kad je rije?, na drugom mjestu, o argumentu koji se odnosi na razli?itost položaja rezidentnih i nerezidentnih mirovinskih fondova u odnosu na mogućnost tretiranja sredstava raspore?enih u pri?uve za mirovinske obveze kao poslovnih izdataka, valja podsjetiti da je Sud, što se ti?e izdataka, poput poslovnih izdataka izravno povezanih s djelatnoš?u u kojoj se ostvaruje oporezivi dohodak u državi ?lanici, presudio da se rezidenti te države ?lanice i nerezidenti nalaze u usporedivoj situaciji (vidjeti osobito presude od 31. ožujka 2011., Schröder, C-450/09, EU:C:2011:198, t. 40.; od 8. studenoga 2012., Komisija/Finska, C-342/10, EU:C:2012:688, t. 37., i od 24. velja?e 2015., Grünwald, C-559/13, EU:C:2015:109, t. 29.).

75 Me?utim, sud koji je uputio zahtjev u svojoj odluci kojom se upu?uje prethodno pitanje navodi da odredbe ?lanka 21. KStG-a o matemati?kim pri?uvama i ?lanka 21. stavka 2. KStG-a o

pri?uvama za rabat nisu odredbe kojima se dopušta odbitak poslovnih izdataka i da u njema?kom pravu ne postoji pravilo koje izri?ito predvi?a da se sredstva raspore?ena u matemati?ke i sli?ne tehni?ke pri?uve mogu odbiti od oporezivog dohotka kao porezno priznati izdaci. Kao što je istaknuto u to?ki 43. ove presude, Sud je u na?elu dužan donijeti odluku na temelju ocjena proizašlih iz odredbi nacionalnog prava, kako su iznesene u odluci kojom je upu?en zahtjev za prethodnu odluku.

76 U tom pogledu situacija u glavnom postupku razlikuje se od one koja je dovela do presude od 8. studenoga 2012., Komisija/Finska (C-342/10, EU:C:2012:688), u kojoj je nacionalni zakonodavac izri?ito izjedna?io iznose upla?ivane u pri?uve radi ispunjavanja obveza u podru?ju mirovina s izdacima nastalima kako bi se stekao ili zadržao dohodak od gospodarske djelatnosti.

77 Posljedi?no, sudska praksa navedena u to?ki 74. ove presude nije relevantna za ispitivanje usporedivosti položaja nerezidentnog i rezidentnog mirovinskog fonda u odnosu na nacionalni propis u glavnom postupku. Dakle, okolnost na koju se poziva njema?ka vlada, prema kojoj sredstva raspore?ena u matemati?ke i druge tehni?ke pri?uve ne ?ine izdatke nastale kako bi se ostvario dohodak od dividendi, ne može dovesti u pitanje tu usporedivost položaja.

78 U tim okolnostima valja navesti da sud koji je uputio zahtjev smatra da kada ispla?ene dividende pove?aju matemati?ke pri?uve ili druge stavke obveza, dobit mirovinskog fonda ostaje neizmijenjena, tako da ne postoji oporezivo pove?anje imovine. On dodaje da su pri?uve za mirovinske obveze, koje smanjuju oporezivi dohodak, izravna posljedica primanja dividendi. Posljedi?no, sud koji je uputio zahtjev smatra da su rezidentni i nerezidentni mirovinski fondovi u usporedivom položaju sa stajališta uzimanja u obzir sredstava raspore?enih u matemati?ke i sli?ne tehni?ke pri?uve, u svrhu utvr?ivanja njihove porezne osnovice kad je rije? o dividendama koje primaju.

79 Iz informacija koje je pružio sud koji je uputio zahtjev tako proizlazi da postoji uzro?no-posljedi?na veza izme?u primanja dividendi, pove?anja matemati?kih pri?uva i drugih stavki obveza te nepove?anja oporeziva iznosa rezidentnih fondova s obzirom na to da dividende koje se koriste u svrhu tehni?kih pri?uva ne pove?avaju oporezivu dobit mirovinskih fondova, što je uostalom na raspravi potvrdila njema?ka vlada. Naime, ta vlada smatra da velik dio dobiti ste?ene ulaganjem mora i?i u korist osiguranika, tako da ne može ostati u mirovinskom fondu i da je dohodak uvjet za troškove u odnosu na pri?uvu.

80 Nacionalni propis koji omogu?uje potpuno ili djelomi?no porezno oslobo?enje dividendi ispla?enih rezidentnim mirovinskim fondovima tako olakšava akumulaciju kapitala takvih fondova, iako su, kao što je na raspravi navela njema?ka vlada, svi mirovinski fondovi u na?elu dužni uložiti premije osiguranja na tržište kapitala kako bi ostvarili dohodak u obliku dividendi koji im omogu?uje ispunjavanje njihovih budu?ih obveza na temelju ugovora o osiguranju.

81 Me?utim, nerezidentni mirovinski fond, koji primljene dividende koristi za prikupljanje sredstava za mirovine koje ?e morati isplatiti u budu?nosti, namjerno ili na temelju zakona na snazi u državi njegova sjedišta, nalazi se u tom pogledu u situaciji usporedivoj s onom rezidentnog mirovinskog fonda.

82 Sud koji je uputio zahtjev mora provjeriti je li o tomu rije? u glavnom postupku.

83 U slučaju da sud koji je uputio zahtjev utvrdi da se nerezidentni mirovinski fond nalazi u položaju usporedivom s položajem rezidentnog mirovinskog fonda u odnosu na namjenu dividendi za potrebu isplate mirovina, valja još razmotriti može li se razlika u postupanju u glavnom postupku u slučaju potrebe opravdati važnim razlozima u općem interesu (vidjeti u tom smislu osobito presudu od 24. studenoga 2016., SECIL, C-464/14, EU:C:2016:896, t. 54. i 56.).

84 U tom pogledu, kao prvo, budući da je njemačka vlada na raspravi navela da propis u glavnom postupku spada u kontekst uravnotežene raspodjele ovlasti oporezivanja između države članice izvora dividendi i države sjedišta mirovinskog fonda, valja podsjetiti da potreba ožucavanja uravnotežene raspodjele ovlasti oporezivanja među državama članicama i trećim zemljama predstavlja razlog koji može opravdati ograničenje slobodnog kretanja kapitala, osobito ako predmetne nacionalne mjere imaju za cilj spriječiti ponašanje koje bi ugrozilo pravo države članice na izvršavanje njezine porezne ovlasti s obzirom na djelatnosti koje se obavljaju na njezinu području (presuda od 26. veljače 2019., X (Društva posrednici sa sjedištem u trećim zemljama), C-135/17, EU:C:2019:136, t. 72. i navedena sudska praksa).

85 Međutim, ako je država članica odlučila potpuno ili djelomično osloboditi od oporezivanja dividende isplaćene rezidentnim mirovinskim fondovima, ona se ne može pozvati na potrebu osiguranja uravnotežene raspodjele ovlasti oporezivanja među državama članicama i trećim zemljama kako bi opravdala oporezivanje dividendi isplaćenih nerezidentnim mirovinskim fondovima (vidjeti u tom smislu presude od 20. listopada 2011., Komisija/Njemačka, C-284/09, EU:C:2011:670, t. 78., od 10. svibnja 2012., Santander Asset Management SGIIC i dr., C-338/11 do C-347/11, EU:C:2012:286, t. 48. i od 21. lipnja 2018., Fidelity Funds i dr., C-480/16, EU:C:2018:480, t. 71.).

86 Stoga se ne može pozivati na potrebu ožucavanja uravnotežene raspodjele ovlasti oporezivanja među državama članicama i trećim zemljama kako bi se opravdalo ograničenje slobodnog kretanja kapitala o kojem je riječ u glavnom postupku.

87 Zatim, kad je riječ o potrebi ožucavanja usklađenosti poreznog sustava, koju je spomenuo sud koji je uputio zahtjev, koja također može opravdati propis kojim se ograničavaju temeljne slobode, pod uvjetom da se utvrdi postojanje izravne veze između porezne prednosti u pitanju i prijeboja te prednosti s pojedinim poreznim opterećenjem, dok se izravnost te veze mora ocijeniti s obzirom na cilj propisa u pitanju (vidjeti osobito presudu od 21. lipnja 2018., Fidelity Funds i dr., C-480/16, EU:C:2018:480, t. 79. i 80. i navedenu sudsku praksu), valja navesti da se njemačka vlada nije pozvala na postojanje takve izravne veze, potrebne da bi se moglo priznati takvo opravdanje.

88 Naposljetku, kad je riječ o potrebi osiguranja učinkovitosti poreznog nadzora koja predstavlja važan razlog u općem interesu koji može opravdati ograničenje slobodnog kretanja kapitala (presuda od 26. veljače 2019., X (Društva posrednici sa sjedištem u trećim zemljama), C-135/17, EU:C:2019:136, t. 74.), na koju se pozvao i sud koji je uputio zahtjev, valja navesti da spis kojim raspolaže Sud ne sadržava nijedan element koji omogućuje da se utvrdi da je nacionalni propis poput onog u glavnom postupku primjeren za postizanje tog cilja.

89 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članke 63. i 65. UFEU-a valja tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis na temelju kojeg su dividende koje rezidentno društvo isplaćuje rezidentnom mirovinskom fondu, s jedne strane, podvrgnute porezu po odbitku koji se može u cijelosti odbiti od poreza na dobit koji duguje taj fond i dovesti do povrat kad porez po odbitku premaši porez na dobit koji duguje taj fond i, s druge strane, ne dovode do povećanja dobiti koja se oporezuje porezom na dobit ili dovode samo do umjerenog povećanja te dobiti zbog mogućnosti odbijanja od navedene dobiti iznosa pričuva za mirovinske obveze, dok dividende isplaćene nerezidentnom mirovinskom fondu podliježu porezu po odbitku

koji za takav fond ?ini kona?ni porez, kad nerezidentni mirovinski fond primljene dividende namjenjuje za isplatu mirovina koje ?e morati isplatiti u budu?nosti, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Drugo pitanje

90 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li ?lanak 64. stavak 1. UFEU-a tuma?iti na na?in da se nacionalni propis,

91 na temelju kojeg su dividende koje rezidentno društvo ispla?uje rezidentnom mirovinskom fondu, s jedne strane, podvrgnute porezu po odbitku koji se može u potpunosti odbiti od poreza na dobit koji duguje taj fond i koji može dovesti do povrata kad porez po odbitku premaši porez na dobit koji duguje taj fond i, s druge strane, ne dovode do pove?anja dobiti koja se oporezuje porezom na dobit ili dovode samo do umjerenog pove?anja te dobiti zbog mogu?nosti odbijanja od navedene dobiti iznosa pri?uva za mirovinske obveze, dok dividende ispla?ene nerezidentnom mirovinskom fondu podliježu porezu po odbitku koji za takav fond ?ini kona?ni porez, može smatrati ograni?enjem koje je postojalo na dan 31. prosinca 1993., u svrhu primjene te odredbe.

92 Odredbe ?lanka 63. UFEU-a na temelju ?lanka 64. stavka 1. UFEU-a ne dovode u pitanje primjenu onih ograni?enja prema tre?im državama koja prema nacionalnom pravu ili pravu Unije postoje na dan 31. prosinca 1993., usvojenih u odnosu na kretanje kapitala u tre?e zemlje ili iz njih, koje obuhva?aju izravna ulaganja, uklju?uju?i ulaganja u nekretnine, poslovni nastan, pružanje financijskih usluga ili uvrštenje vrijednosnih papira na tržišta kapitala.

93 Kada je rije? o vremenskom kriteriju uspostavljenom ?lankom 64. stavkom 1. UFEU-a, iz dobro utvr?ene sudske prakse Suda proizlazi da, iako nacionalni sudac u na?elu mora utvrditi sadržaj zakonodavstva koje postoji na dan odre?en aktom Unije, na Sudu je da pruži elemente za tuma?enje pojma prava Unije na koji se može pozivati prilikom primjene sustava iznimki, koji predvi?a to pravo za nacionalno zakonodavstvo „koje postoji” na odre?eni dan (presuda od 10. travnja 2014., *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, t. 47. i navedena sudska praksa).

94 Pojam „ograni?enje koje postoji na dan 31. prosinca 1993.” u smislu ?lanka 64. stavka 1. UFEU-a pretpostavlja da je pravni okvir koji sadržava ograni?enje o kojem je rije? bio neprekinuto dio pravnog poretka predmetne države ?lanice od tog datuma. Naime, u protivnom bi država ?lanica mogla u svakom trenutku ponovno uvesti ograni?enja kretanja kapitala u tre?e države ili iz njih, a koja su na dan 31. prosinca 1993. postojala u nacionalnom pravnom poretku, ali nisu bila zadržana (presude od 5. svibnja 2011., *Prunus i Polonium*, C-384/09, EU:C:2011:276, t. 34. i navedena sudska praksa, i od 20. rujna 2018., *EV*, C-685/16, EU:C:2018:743, t. 74.).

95 Me?utim, Sud je ve? presudio da svaka nacionalna mjera donesena nakon tog datuma nije, samom tom ?injenicom, automatski isklju?ena iz sustava iznimki uspostavljenog pravom Unije. Naime, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da ograni?enja predvi?ena odredbama usvojenima nakon navedenog datuma, koje su u svojoj biti istovjetne ranijim propisima ili koje se ograni?avaju na smanjivanje ili ukidanje prepreke izvršavanju prava i sloboda kretanja koje se nalaze u ranijem propisu, mogu biti izjedna?ena s navedenim ograni?enjima koja „postoje”. Nasuprot tomu, zakonodavstvo koje po?iva na logici druk?ijoj od one prethodnog prava i koje uspostavlja nove postupke ne može se smatrati istovjetnim zakonodavstvu koje postoji na taj datum (vidjeti u tom smislu presude od 10. travnja 2014., *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, t. 48.; od 20. rujna 2018., *EV*, C-685/16, EU:C:2018:743, t. 75., i od 26. velja?e 2019., *X (Društva posrednici sa sjedištem u tre?oj zemlji)*, C-135/17, EU:C:2019:136, t. 37. i 39. i navedena sudska praksa).

96 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev isti?e da je odredba ?lanka 32. stavka 1. to?ke 2. KStG-a kojom se predvi?a kona?nost poreza po odbitku, a koja je uzrok razlike u postupanju prema rezidentnim i nerezidentnim mirovinskim fondovima, ve? postojala 31. prosinca 1993. u obliku odredbe ?lanka 50. stavka 1. to?ke 2. KStG-a iz 1991. ?iji su tekst i u?inak istovjetni.

97 Ipak, CPP pred Sudom navodi da njema?ko pravo nije na dan 31. prosinca 1993. poznavalo mirovinske fondove jer su oni uvedeni u pravo osiguranja i KStG tek s u?inkom od 1. sije?nja 2002. i da prije tog datuma nije postojao ni poseban porezni propis o mirovinskim fondovima.

98 Me?utim, Sud je ve? presudio da je, iako su na dan 31. prosinca 1993. dividende koje je rezidentno društvo isplatilo nerezidentnim subjektima bile podvrgnute bilo istom postupanju kao one ispla?ene rezidentnim subjektima bilo razli?itom ali povoljnijem postupanju od onog primijenjenog na dividende ispla?ene rezidentnim društvima, ali je nakon tog datuma uvedeno oslobo?enje u korist dividendi ispla?enih rezidentnim društvima, valjalo utvrditi da vremenski kriterij nije bio ispunjen jer je konstitutivni element ograni?enja slobodnog kretanja kapitala, to jest porezno oslobo?enje, bio naknadno uveden, pritom napuštaju?i logiku prethodnog zakonodavstva i uspostavljaju?i novi postupak (vidjeti u tom smislu presudu od 10. travnja 2014., *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, t. 50. do 52.).

99 Stoga je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri je li zbog donošenja posebnog propisa o mirovinskim fondovima nakon 31. prosinca 1993. položaj nerezidentnih mirovinskih fondova postao nepovoljniji od položaja rezidentnih mirovinskih fondova kad je rije? o dividendama koje su im isplatila rezidentna društva, tako da se ne može smatrati da je na taj datum postojao konstitutivni element ograni?enja o kojem je rije? u predmetnom slu?aju. S obzirom na tu ocjenu, sud koji je uputio zahtjev morat ?e voditi ra?una o tome da uvjete koje mora ispunjavati nacionalni propis da bi se mogao smatrati „postoje?im” na dan 31. prosinca 1993., neovisno o naknadnoj izmjeni nacionalnog pravnog okvira, tako?er treba usko tuma?iti (presude od 20. rujna 2018., *EV*, C-685/16, EU:C:2018:743, t. 81. i od 26. velja?e 2019., *X (Društva posrednici sa sjedištem u tre?im zemljama)*, C-135/17, EU:C:2019:136, t. 42.).

100 Kad bi tomu bilo tako, ne bi se moglo smatrati da je vremenski kriterij ispunjen.

101 Kad je rije? o materijalnom kriteriju, valja podsjetiti da 64. stavak 1. UFEU-a taksativno navodi kretanja kapitala koja mogu izbje?i primjenu ?lanka 63. stavka 1. UFEU-a te ga se kao iznimku od temeljnog na?ela slobodnog kretanja kapitala mora usko tuma?iti (presuda od 21. svibnja 2015., *Wagner-Raith*, C-560/13, EU:C:2015:347, t. 21.).

102 Sud je ve? u tom pogledu pojasnio da ograni?enja kretanja kapitala, u tre?e zemlje ili iz njih, koja obuhva?aju portfeljna ulaganja, ne potpadaju pod kretanja kapitala koja podrazumijevaju „izravna ulaganja”, obuhva?ena tim ?lankom 64. stavkom 1. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 26. velja?e 2019., *X (Društva posrednici sa sjedištem u tre?oj zemlji)*, C-135/17, EU:C:2019:136, t. 28.).

103 U predmetnom slu?aju sud koji je uputio zahtjev primje?uje da dionice društava koja ispla?uju dividende koje je držao CPP nisu nikad premašile udio od 1 %, što odgovara takozvanim „portfeljnim” ulaganjima koja ozna?avaju stjecanje vrijednosnih papira na tržištu kapitala izvršeno s isklju?ivim ciljem provedbe financijskog ulaganja, bez namjere da se utje?e na upravljanje poduze?em i kontrolu nad njime, tako da se ne može utvrditi da se situacija poput one o kojoj je rije? u glavnom postupku odnosi na kretanja kapitala koja podrazumijevaju „izravna ulaganja” u smislu ?lanka 64. stavka 1. UFEU-a.

104 Me?utim, u mjeri u kojoj mirovinski fond može svojim osiguranicima pružati financijske

usluge, valja još provjeriti podrazumijevaju li kretanja kapitala, poput onih u propisu o kojem je riječ u glavnom postupku, pružanje financijskih usluga u smislu članka 64. stavka 1. UFEU-a.

105 U tom pogledu Sud je presudio da je odlučujući kriterij za primjenu članka 64. stavka 1. UFEU-a uzročno-posljedična veza koja postoji između kretanja kapitala i pružanja financijskih usluga, a ne područje primjene *ratione personae* sporne nacionalne mjere ili njezin odnos prema pružatelju umjesto prema primatelju takvih usluga. Naime, područje primjene te odredbe definirano je navođenjem kategorija kretanja kapitala koja mogu podlijeći ograničenjima (presuda od 21. svibnja 2015., Wagner-Raith, C-560/13, EU:C:2015:347, t. 39.).

106 Kako bi nacionalna mjera mogla biti obuhvaćena navedenom iznimkom, mora se odnositi na kretanja kapitala koja su usko povezana s pružanjem financijskih usluga, odnosno mora postojati uzročno-posljedična veza između kretanja kapitala i pružanja financijskih usluga (presuda od 21. svibnja 2015., Wagner-Raith, C-560/13, EU:C:2015:347, t. 43. i 44.).

107 Stoga je nacionalno zakonodavstvo, koje tako što se primjenjuje na kretanja kapitala u smjeru i iz trećih zemalja ograničava pružanje financijskih usluga, obuhvaćeno člankom 64. stavkom 1. UFEU-a (presuda od 21. svibnja 2015., Wagner-Raith, C-560/13, EU:C:2015:347, t. 45. i navedena sudska praksa).

108 Kad je riječ o stjecanju udjela u investicijskim fondovima sa sjedištem na britanskom prekomorskom području kao i primitku dividendi od tih udjela, Sud je u točki 46. presude od 21. svibnja 2015., Wagner-Raith (C-560/13, EU:C:2015:347), presudio da ono podrazumijeva postojanje pružanja financijskih usluga od strane tih investicijskih fondova u korist dotičnog ulagača. Sud je pojasnio da takvo ulaganje omogućuje predmetnom ulagaču da zahvaljujući tim uslugama, među ostalim, postigne povećanu diverzifikaciju u pogledu različitih imovine kao i bolju raspodjelu rizika.

109 Međutim, kao što je nezavisni odvjetnik naveo u točki 100. svojeg mišljenja, stjecanja udjela mirovinskog fonda i dividende koje taj fond prima na toj osnovi prvenstveno služe za održavanje imovine povećanom diversifikacijom i boljom raspodjelom rizika, kao i pričuva koje oblikuje, kako bi ispunio mirovinske obveze prema svojim osiguranicima. Ta stjecanja udjela i te dividende tako na prvom mjestu čine sredstvo kojem mirovinski fond pribjegava kako bi poštovao svoje mirovinske obveze, a ne uslugu koju pruža tim osiguranicima.

110 U tim okolnostima valja zaključiti da ne postoji dovoljno uska veza u obliku uzročno-posljedične veze, u smislu sudske prakse spomenute u točkama 104. do 106. ove presude, između kretanja kapitala obuhvaćenog propisom iz glavnog postupka o primanju dividendi od strane mirovinskog fonda i pružanja financijskih usluga u smislu članka 64. stavka 1. UFEU-a.

111 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti na način da članak 64. stavak 1. UFEU-a valja tumačiti na način da se nacionalni propis, na temelju kojeg su dividende koje rezidentno društvo isplaćuje rezidentnom mirovinskom fondu, s jedne strane, podvrgnute porezu po odbitku koji se može u potpunosti odbiti od poreza na dobit koji duguje taj fond i koji može dovesti do povrata kad porez po odbitku premaši porez na dobit koji duguje fond i, s druge strane, ne dovode do povećanja dobiti koja se oporezuje dugovanim porezom na dobit ili dovode samo do umjerenog povećanja te dobiti zbog mogućnosti odbijanja od navedene dobiti iznosa pričuva za mirovinske obveze, dok dividende isplaćene nerezidentnom mirovinskom fondu podliježu porezu po odbitku koji za takav fond čini konačni porez, ne može smatrati ograničenjem koje je postojalo 31. prosinca 1993. u svrhu primjene te odredbe.

112 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

1. Članke 63. i 65. UFEU-a valja tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis na temelju kojeg su dividende koje rezidentno društvo isplaćuje rezidentnom mirovinskom fondu, s jedne strane, podvrgnute porezu po odbitku koji se može u cijelosti odbiti od poreza na dobit koji duguje takav fond i vratiti kad porez po odbitku premaši dugovani porez na dobit i, s druge strane, ne dovode do povećanja dobiti koja se oporezuje porezom na dobit ili dovode samo do umjerenog povećanja te dobiti zbog mogućnosti odbijanja od navedene dobiti iznosa pričuva za mirovinske obveze, dok dividende isplaćene nerezidentnom mirovinskom fondu podliježu porezu po odbitku koji za takav fond čini konačni porez, kad nerezidentni mirovinski fond primljene dividende namjenjuje za isplatu mirovina koje će morati isplatiti u budućnosti, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

2. Članak 64. stavak 1. UFEU-a valja tumačiti tako da se nacionalni propis, na temelju kojeg su dividende koje rezidentno društvo isplaćuje rezidentnom mirovinskom fondu, s jedne strane, podvrgnute porezu po odbitku koji se može u potpunosti odbiti od poreza na dobit koji duguje taj fond i koji može dovesti do povrata kad porez po odbitku premaši porez na dobit koji duguje fond i, s druge strane, ne dovode do povećanja dobiti koja se oporezuje dugovanim porezom na dobit ili dovode samo do umjerenog povećanja te dobiti zbog mogućnosti odbijanja od navedene dobiti iznosa pričuva za mirovinske obveze, dok dividende isplaćene nerezidentnom mirovinskom fondu podliježu porezu po odbitku koji za takav fond čini konačni porez, ne može smatrati ograničenjem koje je postojalo 31. prosinca 1993. u svrhu primjene te odredbe.

Potpisi

* Jezik postupka: njemački.